

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 30.4.2004
KOM(2004) 346 lopullinen

KOMISSION KERTOMUS

**Muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvien petosten ja väärennysten
torjunnasta 28 päivänä toukokuuta 2001 tehdyn neuvoston puitepäätöksen
14 artiklaan perustuva**

{SEK(2004) 532}

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Johdanto	3
1.1.	Johdanto	3
1.1.1.	Muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvien petosten ja väärennysten torjunta	3
1.1.2.	Arviointikertomuksen antamista koskeva velvollisuus.....	3
1.2.	Puitepäättöksen arviointimenetelmä ja -perusteet.....	3
1.2.1.	Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla tehdyt puitepäättökset ja EY:n perustamissopimuksen 249 artiklan nojalla annetut direktiivit	3
1.2.2.	Arviointiperusteet.....	5
1.2.3.	Arvioinnin tausta.....	5
1.3.	Kertomuksen tarkoitus	6
2.	Kansalliset toimenpiteet puitepäättöksen noudattamiseksi	6
2.1.	Puitepäättöksen vaikutukset	6
2.2.	Puitepäättöksen keskeiset säännökset	9
2.2.1.	Puitepäättöksen täytäntöönpanotilanne: taulukko 1	9
2.2.2.	Maksuvälineisiin liittyvät rikokset (2 artikla): taulukko 2	10
2.2.3.	Atk-rikokset (3 artikla): taulukko 3.....	12
2.2.4.	Erityisiin sovellettuihin laitteisiin liittyvät rikokset (4 artikla): taulukko 3	13
2.2.5.	Rangaistukset (6 artikla): taulukko 4	13
2.2.6.	Toimivalta (9 artikla): taulukko 5	15
2.2.7.	Oikeushenkilöiden vastuu ja oikeushenkilöihin kohdistettavat seuraamukset (7 ja 8 artikla): taulukko 6	16
3.	Päätelmät	18
3.1.	Yleistä	18
3.2.	Erityistä	18
Liite I	21

1. JOHDANTO

1.1. Johdanto

1.1.1. Muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvien petosten ja väärennysten torjunta

Kyseisen 28. toukokuuta 2001 tehdyn neuvoston puitepäättöksen tavoitteena on turvata koko unionissa yhdenmukainen ja vahvistettu rikosoikeudellinen suoja muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvien petosten ja väärennysten torjumiseksi.

Muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvien petosten ja väärennysten torjunnasta 28. toukokuuta 2001 tehdyn neuvoston puitepäättöksen¹ 14 artiklassa säädetään, että komission on laadittava kirjallinen kertomus toimenpiteistä, jotka jäsenvaltiot ovat toteuttaneet puitepäättöksen noudattamiseksi.

1.1.2. Arviointikertomuksen antamista koskeva velvollisuus

Toukokuun 28. päivänä 2001 tehdyn puitepäättöksen 14 artiklan mukaisesti jäsenvaltioiden oli määrä toteuttaa puitepäättöksen säännösten noudattamiseksi tarpeelliset toimenpiteet 2. kesäkuuta 2003 mennessä. Jäsenvaltioiden olisi pitänyt toimittaa samaan päivämäärään mennessä neuvoston pääsihteeristölle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle kirjallisina säännökset, jotka ne ovat antaneet puitepäättöksen mukaisten velvoitteidensa saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöään. Neuvoston oli määrä arvioida 2. syyskuuta 2003 mennessä näihin tietoihin pohjautuvan selvityksen ja komission kirjallisen kertomuksen perusteella, missä määrin jäsenvaltiot ovat toteuttaneet tarpeelliset toimenpiteet tämän puitepäättöksen noudattamiseksi.

Yksikään jäsenvaltio ei kuitenkaan ollut ilmoittanut komissiolle 2. kesäkuuta 2003 mennessä puitepäättöksen noudattamiseksi toteutetuista toimenpiteistä. Kirjallisella kertomuksella ei näissä olosuhteissa olisi ollut paljoakaan merkitystä. Komissio katsoi tämän vuoksi aiheelliseksi lykätä kertomuksen laatimista, kunnes se olisi saanut vastaukset (lähes) kaikilta jäsenvaltioilta (taulukossa 1 ilmoitetaan ajankohdat, joina jäsenvaltiot antoivat vastauksensa).

Puitepäättöksen 14 artiklan mukaiset kertomukset ovat tärkein komission käytettävissä oleva tietolähde. Tämän kertomuksen arvo riippuu tästä syystä suuresti komission jäsenvaltioilta saamien tietojen laadusta ja oikeellisuudesta.

1.2. Puitepäättöksen arviointimenetelmä ja -perusteet

1.2.1. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla tehdyt puitepäättökset ja EY:n perustamissopimuksen 249 artiklan nojalla annetut direktiivit

Puitepäättös perustuu Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja erityisesti sen 31 artiklan e kohtaan ja 34 artiklan 2 kohdan b alakohtaan.

¹ EYVL L 149, 2.6.2001, s. 1.

Kyseisen sopimuksen 34 artiklan mukaan ”*puitepäätökset velvoittavat jäsenvaltioita saavutettavaan tulokseen nähden, mutta jättävät kansallisten viranomaisten valittavaksi muodon ja keinot*”.

Paras vertailukohta tälle puitepäätökselle on direktiivi². Molemmat säädökset velvoittavat jäsenvaltioita saavutettavaan tulokseen nähden, mutta jättävät kansallisten viranomaisten valittavaksi muodon ja keinot. Puitepäätöksiin ei kuitenkaan liity välitöntä oikeusvaikutusta. Moniin direktiiveihin sisältyy säännös, joka velvoittaa jäsenvaltiot toimittamaan kertomuksen direktiivin täytäntöönpanosta, ja lisäksi komissio laatii konsolidoidun kertomuksen³ direktiivin täytäntöönpanosta. Näiden kertomusten perusteella eri toimielimet, erityisesti neuvosto ja Euroopan parlamentti, voivat arvioida, missä määrin jäsenvaltiot ovat panneet täytäntöön direktiivin säännökset, seuratakseen tietyllä yhteisön edun mukaisiin aloihin kuuluvalla alalla saavutettua edistystä. Erityisesti yhdenmukaistamista koskevien direktiivien osalta komissio arvioi, missä määrin jäsenvaltiot ovat täyttäneet velvoitteensa. Arviointi saattaa johtaa komission päätökseen aloittaa rikkomisesta johtuva menettely jäsenvaltiota vastaan, joka ei ole noudattanut riittävässä määrin velvoitteitaan.⁴

Tämän puitepäätöksen yleisenä tavoitteena on saavuttaa ja varmistaa Euroopan unionissa yhdenmukainen rikosoikeudellinen suoja muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvien petosten ja väärennysten torjumiseksi jäsenvaltioiden toteuttamin toimenpitein, joita ovat esimerkiksi rangaistavan toiminnan määrittely⁵ sekä tehokkaiden, oikeasuhteisten ja varoittavien rikosoikeudellisten seuraamusten langettaminen⁶. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet ulottaakseen toimivaltansa 2, 3, 4 ja 5 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin.⁷ Voidaan todeta, että tämä puitepäätös kattaa kansallista aineellista rikosoikeutta ja kansallista toimivaltaa koskevia eri aiheita.

Jäsenvaltioiden on kyseisen puitepäätöksen nojalla erityisesti yhdenmukaistettava muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyviin petoksiin ja väärennyksiin liittyvien rikosten määritelmät puitepäätöksen 2, 3 ja 4 artiklan määritelmien kanssa. Jäsenvaltioiden on myös varmistettava tehokkaat, oikeasuhteiset ja varoittavat rikosoikeudelliset seuraamukset yhdenmukaisen pelotevaikutuksen aikaansaamiseksi. Puitepäätöksessä jäsenvaltiot velvoitetaan toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet erityisesti aineellisen rikosoikeuden kansallisten säännösten lähentämiseksi puitepäätöksen kanssa, jotta muille maksuvälineille kuin käteisrahalle voitaisiin turvata koko unionissa yhdenmukainen ja vahvistettu rikosoikeudellinen suoja petoksia ja väärennyksiä vastaan. Tällä hetkellä voimassa olevien perussopimusten nojalla komissiolla ei ole toimivaltaa saattaa yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi asioita, jotka koskevat puitepäätöksen saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä annettua lainsäädäntöä.

² EY:n perustamissopimuksen 249 artikla.

³ Ks. esimerkiksi komission kertomus neuvostolle ja Euroopan parlamentille yhteisön jätelainsäädännön täytäntöönpanosta (1995–1997): jätteistä annettu direktiivi 75/442/ETY, vaarallisista jätteistä annettu direktiivi 91/689/ETY, jäteöljyhuollosta annettu direktiivi 75/439/ETY ja puhdistamolietettä koskeva direktiivi 86/278/ETY (KOM(1999) 752 lopullinen).

⁴ EY:n perustamissopimuksen 226 artikla.

⁵ Ks. 2, 3 ja 4 artikla.

⁶ Ks. 6 artikla.

⁷ Ks. 9 artikla.

Puitepäättös on yleisesti ottaen sopivin väline väärentämiseen liittyvien rikosten määritelmien yhdenmukaistamiseksi, sillä sen tarkoituksena on nimenomaan jäsenvaltioiden lakien ja asetusten lähentäminen.⁸

1.2.2. Arviointiperusteet

Jotta voitaisiin arvioida puolueettomin perustein, onko jäsenvaltio pannut puitepäättöksen täysimääräisesti täytäntöön, puitepäättöksiin olisi sovellettava soveltuvien osin esimerkiksi seuraavia, alun perin direktiivejä varten kehitettyjä yleisiä arviointiperusteita:

1. saavutettavan tuloksen toteuttamisen muoto ja menetelmät on valittava tavalla, joka varmistaa, että direktiivi toimii tehokkaasti kun otetaan huomioon sen tavoitteet⁹;
2. kunkin jäsenvaltion velvollisuutena on panna direktiivit täytäntöön tavalla, joka täyttää selkeyden ja oikeusvarmuuden vaatimukset, ja saattaa direktiivin säännökset osaksi kansallisia säännöksiä, joilla on sitova vaikutus¹⁰;
3. direktiivin saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä ei välttämättä edellytä, että säädöksessä käytetään täsmälleen samaa sanamuotoa; yleinen oikeudellinen kehys (kuten jo sovellettavat aiheelliset toimenpiteet) voi riittää, jos direktiivin kokonaisvaltainen soveltaminen varmistetaan riittävän selkeästi ja yksiselitteisesti¹¹;
4. direktiivit on pantava täytäntöön niissä säädetyn määräajan kuluessa¹².

Molemmat säädökset ovat sitovia ”saavutettaviin tuloksiin nähden”. Tämä voidaan määritellä oikeudellisena tai tosiasiallisena tilanteena, joka on sen edun mukainen, joka säädöksellä on perustamissopimuksen mukaisesti tarkoitus varmistaa.¹³

Luvussa 2 esitetty yleisarviointi puitepäättöksen noudattamisesta jäsenvaltioissa pohjautuu mahdollisuuksien mukaan edellä mainittuihin perusteisiin.

1.2.3. Arvioinnin tausta

Arviointikertomuksen oikeudellisesta kehyksestä ja seurannasta voidaan aluksi todeta, että kuten edellä mainittiin, komissiolla on ensimmäiseen pilariin kuuluvissa asioissa mahdollisuus käynnistää jäsenvaltiota vastaan rikkomisesta johtuva menettely. Koska Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa ei ole tätä mahdollisuutta koskevia määräyksiä, tämän kertomuksen luonne ja tarkoitus eroavat

⁸ Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 34 artiklan 2 kohdan b alakohta.

⁹ Ks. direktiivien täytäntöönpanoa koskeva oikeuskäytäntö: asia 48/75, *Royer*, Kok. 1976, s. 497, 518 kohta.

¹⁰ Ks. direktiivien täytäntöönpanoa koskeva oikeuskäytäntö: asia 239/85, *komissio v. Belgia*, Kok. 1986, s. 3645, 3659 kohta. Ks. myös asia 300/81, *komissio v. Italia*, Kok. 1983, s. 449, 456 kohta.

¹¹ Ks. direktiivien täytäntöönpanoa koskeva oikeuskäytäntö, esimerkiksi asia 29/84, *komissio v. Saksa*, Kok. 1985, s. 1661, 1673 kohta.

¹² Ks. direktiivien täytäntöönpanoa koskeva oikeuskäytäntö, esimerkiksi asia 52/75, *komissio v. Italia*, Kok. 1976, s. 277, 284 kohta. Ks. yleisesti komission vuosikertomukset yhteisön oikeuden soveltamisen valvonnasta, esimerkiksi KOM(2001) 309 lopullinen.

¹³ Ks. PJG Kapteyn ja P. Verloren van Themaat: ”Introduction to the Law of the European Communities”, kolmas painos, 1998, s. 328.

väistämättä kertomuksista, jotka koskevat ensimmäiseen pilariin kuuluvissa asioissa annetun direktiivin täytäntöönpanoa jäsenvaltioissa. Koska komissio kuitenkin osallistuu kaikkien kolmanteen pilariin kuuluvien asioiden käsittelyyn¹⁴, on tarkoituksenmukaista antaa täytäntöönpanotoimenpiteiden arviointi sen tehtäväksi, jotta neuvosto voi arvioida, missä määrin jäsenvaltiot ovat toteuttaneet tarvittavat toimenpiteet puitepäättöksen noudattamiseksi.

1.3. Kertomuksen tarkoitus

Kertomuksen tarkoituksena on ensinnäkin antaa neuvostolle mahdollisuus arvioida, missä määrin jäsenvaltiot ovat toteuttaneet tarvittavat toimenpiteet noudattaakseen puitepäättöstä. Sen tulisi antaa myös muille toimielimille, erityisesti Euroopan parlamentille, mahdollisuus arvioida muiden maksuvälineiden kuin käteisrahan rikosoikeudellista suojaa jäsenvaltioiden toteuttamien toimenpiteiden perusteella.

Edellä esitetyn mukaisesti kertomuksessa keskitytään puitepäättöksen tärkeimpiin säännöksiin ja annetaan tietoja tähänastisesta edistymisestä. Vaikka komissiolla ei ole toimivaltaa puitepäättöksen saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä koskevien asioiden vireillepanoon yhteisöjen tuomioistuimessa, jäsenvaltiot voivat kääntyä yhteisöjen tuomioistuimen puoleen, jos ne epäilevät, että toinen jäsenvaltio on tulkinnut tai soveltanut puitepäättöstä puutteellisesti (ts. myös pannut sen puutteellisesti täytäntöön).¹⁵ Tämän oikeudellisen mahdollisuuden käyttäminen edellyttää vahvaa konkreettista näyttöä, jonka hankkimista tämä kertomus voi tukea.

2. KANSALLISET TOIMENPITEET PUITEPÄÄTTÖKSEN NOUDATTAMISEKSI

2.1. Puitepäättöksen vaikutukset

Tämän puitepäättöksen tarkoituksena on varmistaa, että muiden maksuvälineiden kuin käteisrahan kaikkiin muotoihin liittyvät petokset ja väärennykset tunnustetaan rikoksiksi ja että niistä langetetaan kaikissa jäsenvaltioissa tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia.

Puitepäättöstä noudattaakseen jäsenvaltioiden olisi säädettävä seuraavista pääasiallisista toimenpideryhmistä, joiden tarkoituksena on vahvistaa muiden maksuvälineiden kuin käteisrahan rikosoikeudellista suojaa:

- (1) Puitepäättöksen 1 artiklassa määritellään käytetyt keskeiset käsitteet. Kohdassa a määritellään (muut) ”maksuvälineet” (kuin käteisraha), joka kattaa kaikki maksuvälineet seteleitä ja metallirahoja lukuun ottamatta. ”Oikeushenkilön” määritelmä on otettu Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevaan yleissopimukseen liittyvästä toisesta pöytäkirjasta¹⁶.
- (2) Puitepäättöksen 2 artiklassa kuvaillaan tekoja, joiden olisi puitepäättöksen mukaisesti oltava rikoksia kaikissa jäsenvaltioissa ”maksuvälineisiin liittyvinä rikoksina”. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen

¹⁴ Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 36 artiklan 2 kohta.

¹⁵ Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 35 artiklan 7 kohta.

¹⁶ EYVL C 21, 19.7.1997, s. 11.

varmistamiseksi, että 2 artiklassa luetellut teot katsotaan rikoksiksi ainakin puitepäättöksen 1 artiklassa lueteltujen maksuvälineiden osalta. Aloituskappaleessa käytetyn termin ”*tahallisia*” seurauksena määrittely kattaa kyseisen artiklan kaikki jäljempänä olevat kohdat. Artiklan a alakohdassa viitataan sekkien, luottokorttien tai muiden korttien anastamiseen. Artiklan b alakohta koskee esimerkiksi kokonaan väärin korttien valmistamista ja olemassa olevien korttien muuntamista käytettäväksi petostarkoituksessa. Artiklan c alakohta koskee väärän tai väärennetyn taikka anastetun tai muuten laittomasti haltuunotetun maksuvälineen kätkemistä, myymistä, siirtämistä toiselle henkilölle jne. käytettäväksi petostarkoituksessa. Artiklan d alakohta kattaa a ja b alakohdassa tarkoitettujen maksuvälineiden varsinaisen käytön.

- (3) Puitepäättöksen 3 artikla kattaa teot, jotka tehdään tyypillisesti tietoverkossa; artiklalla on tarkoitus kattaa atk-rikoksia koskevassa Euroopan neuvoston suosituksessa N:o R (89) 9 (s. 37–38; kansallisille lainsäätäjille annetut ohjeet) kuvaillut teot, jotka ovat tahallisia rikoksia.
- (4) Puitepäättöksen 4 artiklassa säädetään tahallisesti tehdyistä rikoksista, jotka liittyvät ”erityisiin sovelletuihin laitteisiin”, joita käytetään edellä kuvailtujen rikollisten tekojen valmisteluun tai tekemiseen.
- (5) Puitepäättöksellä laajennetaan myös 2, 3 ja 4 artiklassa säädettyjen rikosten soveltamisalaa säätämällä ”*yksilön rikosoikeudellisesta vastuusta*” ja ”*rangaistavan teon yrityksistä*”. Puitepäättöksen 5 artiklaa sovelletaan rikosten avunannon eri muotoihin ulottamalla kyseisten rikosten rangaistavuus jokaiseen henkilöön, joka toimii avunantajana tai yllyttäjänä kyseisissä teoissa. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että osallisuus ja yllytys 2, 3 ja 4 artiklassa tarkoitettuun tekoon sekä 2 artiklan a, b ja d alakohdassa ja 3 artiklassa tarkoitetun teon yritys ovat rangaistavia.
- (6) Jäsenvaltioiden olisi määrättävä puitepäättöksen 2–5 artiklan kattamasta rikollisesta toiminnasta tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia rikosoikeudellisia seuraamuksia, mukaan luettuina vapausrangaistukset, jotka voivat johtaa vakavimmissa tapauksissa rikoksen johdosta tapahtuvaan luovuttamiseen (6 artikla). Luonnollisten henkilöiden osalta kyseiset säännökset perustuvat Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevaan yleissopimukseen¹⁷ ja sen toiseen pöytäkirjaan sekä Euroopan yhteisöjen tai EU:n jäsenvaltioiden virkamiesten lahjonnan torjuntaa koskevaan yleissopimukseen¹⁸. Noudattaessaan näitä säännöksiä jäsenvaltioilla on jonkin verran harkintavaltaa määrättävien seuraamusten luonteen ja ankaruuden osalta. Seuraamuksiin ei aina tarvitse liittyä vapaudenriistoa. Myös sakkorangaistuksia voidaan käyttää joko vapausrangaistuksen lisänä tai vaihtoehtona. Jäsenvaltiot voivat itse päättää oman oikeuskäytäntönsä puitteissa, millaisin perustein rikoksen vakavuus määräytyy.

¹⁷ EYVL C 316, 27.11.1995.

¹⁸ EYVL C 195, 25.6.1997.

- (7) Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että oikeushenkilöt voidaan saattaa vastuuseen puitepäätöksen 2–5 artiklassa tarkoitetuista rikoksista, lukuun ottamatta 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettua rikosta, jonka on suorittanut oikeushenkilön hyväksi siinä johtavassa asemassa oleva henkilö, sekä osallistumisesta näihin rikoksiin avunantajana tai yllyttäjänä tai 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen rikosten yrityksestä.
- (8) Jäsenvaltioiden olisi myös varmistettava, että 7 artiklan mukaisesti vastuuseen saatetuille oikeushenkilöille voidaan langettaa tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia (8 artikla). Tämä artikla perustuu Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevan yleissopimuksen toisen pöytäkirjan¹⁹ 4 artiklaan. Oikeushenkilöiden osalta on huomattava, että tietyillä lainkäyttöalueilla oikeushenkilöihin ei sovelleta rikosoikeudellisen vastuun käsitettä. Tämän vuoksi 8 artiklassa ei säädetä, että oikeushenkilöihin kohdistettavien seuraamusten, jotka voivat olla sakkoja tai muita toimenpiteitä, esimerkiksi 8 artiklassa lueteltuja seuraamuksia, olisi oltava rikosoikeudellisia.
- (9) Muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvien petosten kansainvälisen luonteen takia toimivaltaa ja rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevien sääntöjen on oltava yksiselitteisiä, jotta luovutuspyynnön kohteena olevia henkilöitä estettäisiin välttymästä syytetoimilta. Tämän vuoksi 9 artikla perustuu säännöksiin, joita sovelletaan erityisen kansainvälisiin rikosmuotoihin. Mallina on käytetty Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevan yleissopimuksen ja sen toisen pöytäkirjan sekä kansallisiin ja yhteisöjen virkamiehiin liittyvän lahjonnan torjuntaa koskevan yleissopimuksen toimivaltamääräyksiä. Kohdassa 1 säädetään kriteereistä, joiden perusteella kansallisille lainvalvonta- ja oikeusviranomaisille voidaan antaa toimivalta puitepäätöksen soveltamisalaan kuuluviin rikoksiin liittyvässä syytteenpanossa. Jäsenvaltio käyttää toimivaltaansa seuraavissa kolmessa tapauksessa:
- (a) kun rikos on osittain tai kokonaan tehty sen alueella, riippumatta rikoksessa osallisena olevan henkilön asemasta tai kansalaisuudesta (alueperiaate);
 - (b) kun rikosentekijä on jäsenvaltion kansalainen (aktiivinen henkilöllisyysperiaate); koska kriteerinä on rikosentekijän asema, toimivaltaa voidaan käyttää riippumatta siitä, missä rikos on tehty;
 - (c) kun rikos on tehty sellaisen oikeushenkilön hyväksi, jonka päätoimipaikka sijaitsee kyseisen jäsenvaltion alueella.

Koska ekstraterritoriaalista toimivaltaa ei kuitenkaan tunnusteta kaikkien jäsenvaltioiden oikeuskäytännössä, jäsenvaltiot voivat rajoittaa toimivaltansa vain ensimmäiseen näistä kolmesta tilanteesta. Jos ne eivät tee näin, ne voivat silti

¹⁹ Kesäkuussa 1997 hyväksyttiin 27. syyskuuta 1996 tehdyn Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevan yleissopimuksen toinen pöytäkirja, jonka määräykset koskevat lahjonnasta saatuun rikoshyötyyn liittyvän rahanpesun rangaistavuutta, oikeushenkilöiden vastuuta petoksiin, lahjusten antamiseen ja rahanpesuun liittyvissä tapauksissa ja mahdollisuutta menetetyksi tuomitsemiseen.

rajoittaa toisessa ja kolmannessa tilanteessa sovellettavan toimivaltasäännön erityistilanteisiin tai -olosuhteisiin.

Puitepäättöksen 10 artiklan tarkoituksena on ottaa huomioon se, että kun puitepäättös tehtiin, eräät jäsenvaltiot eivät luovuttaneet kansalaisiaan, ja varmistaa, että muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvästä petoksesta epäillyt henkilöt eivät vältty syytetoimilta siksi, että luovuttamisesta kieltäydytään kansalaisuuden perusteella.

Tässä yhteydessä voidaan todeta, että eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13. kesäkuuta 2002 – eli muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvien petosten ja väärennysten torjuntaa koskevan puitepäättöksen tekemisen jälkeen – tehdyssä puitepäättöksessä²⁰ kansalaisuutta ei hyväksytty perusteeksi sille, että henkilöä kieltäydytään luovuttamasta, Itävallalle myönnettyä tilapäistä poikkeusta lukuun ottamatta.

- (10) Puitepäättöksen 11 artiklalla pyritään lisäämään yhteistyötä ja keskinäistä oikeusapua EU:n jäsenvaltioiden välillä muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvien petosten ja väärennysten torjumiseksi. Jäsenvaltiot eivät ole toimittaneet tietoja alan nykyisten järjestelyiden tai sopimusten soveltamisesta.

2.2. Puitepäättöksen keskeiset säännökset

2.2.1. Puitepäättöksen täytäntöönpanotilanne: taulukko 1

Taulukko 1

Kertomus perustuu komissiolle toimitettuihin tietoihin, joita on tarvittaessa täydennetty kansallisilta yhteyspisteiltä pyydetyillä lisätiedoilla. Jäsenvaltioilta saaduissa tiedoissa on huomattavaa vaihtelua erityisesti niiden kattavuuden osalta. Jotkin jäsenvaltiot lähettivät komissiolle koko kansallisen lainsäädäntönsä ilman selittäviä huomautuksia jättäen komission tehtäväksi selvittää, missä määrin kansalliset säännökset ovat yhdenmukaisia puitepäättöksen vaatimusten kanssa. Toiset jäsenvaltiot antoivat yksityiskohtaisempia tietoja säännösten voimaantulon taustoista ja aikataulusta.

Belgia, Itävalta, Kreikka ja Luxemburg eivät liittäneet komissiolle antamaansa vastaukseen lainsäädäntöään. Itävalta ilmoitti komissiolle aikovansa saattaa lainsäädäntömenettelynsä päätökseen vuoden 2003 loppuun mennessä. Belgian mukaan sen kansallisessa lainsäädännössä ei tarvita täytäntöönpanotoimenpiteitä, sillä sen lainsäädäntö on jo nyt yhdenmukainen puitepäättöksen kanssa. Belgia ei kuitenkaan ole toimittanut komissiolle asian kannalta merkityksellisiä voimassa olevia säädöksiä. Kreikan komissiolle antaman ilmoituksen mukaan erityisen lainvalmistelukomitean oli määrä saada työnsä päätökseen heinäkuun puolivälissä 2003. Luxemburg ilmoitti aikovansa antaa lakiluonnoksen lokakuuhun 2003 mennessä. Tanska ja Portugali eivät antaneet lainkaan vastausta komissiolle.

Yhdeksän jäsenvaltiota (Alankomaat, Espanja, Irlanti, Italia, Ranska, Ruotsi, Saksa, Suomi ja Yhdistynyt kuningaskunta) on toimittanut komissiolle säännökset, joilla ne ovat saattaneet puitepäättöksen velvoitteet osaksi kansallista lainsäädäntöään. Suomi

²⁰ EYVL L 190, 18.7.2002, s. 1.

antoi komissiolle muistion puitepäättöksen velvoitteiden täyttämistä koskevista, 1. heinäkuuta 2003 voimaan tulleista lainmuutoksista ja otteita asian kannalta merkityksellisestä lainsäädännöstä. Ranska lähetti komissiolle muistion nimenomaan puitepäättöksen 2–12 artiklan noudattamiseksi annetusta uudesta kansallisesta lainsäädännöstä ja otteita eri rikoksiin sovellettavasta rikoslaista. Kyseinen Ranskan lainsäädäntö on jo voimassa. Saksa lähetti komissiolle puitepäättöksen velvoitteiden saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöään antamansa säännökset ja lyhyen analyysin kansallisista säännöksistään. Italia toimitti komissiolle 2, 3, 4 ja 7 artiklan täytäntöönpanoa koskevan taulukon ja otteita rikoslaistaan. Irlanti lähetti komissiolle täytäntöönpanotaulukon, jossa kuvaillaan puitepäättöksen 2, 3, 4, 5, 6, 7 ja 8 artiklaan liittyviä Irlannin lainsäädännön erityissäännöksiä. Alankomaat toimitti komissiolle muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvien petosten ja väärennysten torjuntaa koskevaan Alankomaiden rikoslakiin puitepäättöksen perusteella tehty muutokset sekä taulukon puitepäättöksen 2–9 artiklaan liittyvistä kansallisista säännöksistään. Tämä lainsäädäntö ei ole vielä tullut voimaan. Espanja lähetti komissiolle kattavan raportin kansallisesta lainsäädännöstään, joka liittyy niihin puitepäättöksen artikloihin, jotka on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja 2–7 artiklan noudattamiseksi toteutettavien uusien toimenpiteiden valmisteluprosessista. Ruotsi lähetti komissiolle useita laajoja lukuja rikoslainsäädännöstään (anastusta, ryöstöä ja muita varkausrikoksia koskeva luku 8, petoksia ja muuta epärehellistä toimintaa koskeva luku 9 jne.) ilman lisäselvityksiä. Yhdistynyt kuningaskunta lähetti laajoja otteita lainsäädännöstään.

Nämä lainsäädäntöluonnokset on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon kohdissa 2.2.2–2.2.6.

Komissio ei ole saanut tietoja varsinkaan oikeushenkilöiden osallistumista 2–4 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin avunantajana tai yllyttäjänä tai 2 artiklan 1 kohdan a, b ja d alakohdassa sekä 3 artiklassa tarkoitettujen rikosten yritystä koskevan 7 artiklan täytäntöönpanosta eikä näistä teoista 8 artiklan nojalla määrättävistä seuraamuksista.

Jotkin jäsenvaltiot eivät myöskään ole toimittaneet komissiolle puitepäättöksen saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöään annettuja säännöksiä. Belgia ilmoitti komissiolle, ettei uusia toimenpiteitä tarvita, koska kyseiset säännökset sisältyvät jo nyt sen lainsäädäntöön; se ei kuitenkaan ole toimittanut komissiolle asian kannalta merkityksellisiä, voimassa olevia säännöksiään. Myöskään Irlanti, Italia, Ruotsi, Saksa ja Yhdistynyt kuningaskunta eivät pitäneet nimenomaan kyseisen puitepäättöksen noudattamiseksi toteutettavien lainsäädäntötoimien käynnistämistä tarpeellisena mutta lähettivät komissiolle tietoja asian kannalta merkityksellisestä, voimassa olevasta lainsäädännöstään.

2.2.2. Maksuvälineisiin liittyvät rikokset (2 artikla): taulukko 2

Puitepäättöksen 1 artiklassa esitetään maksuvälineiden ja oikeushenkilöiden määritelmät. Puitepäättöksen 2 artiklassa puolestaan säädetään, että vähimmäisvelvoitetta, joka koskee 2 artiklassa mainittujen tekojen määrittelemistä rikolliseksi, sovelletaan tiettyjen maksuvälinetyyppien osalta. Kyseisessä artiklassa määritellään yksiselitteisesti ja selkeästi teot, joiden olisi oltava kansallisen lainsäädännön nojalla rangaistavia.

Jäsenvaltiot käyttävät laajoja käsitteitä tai määritelmiä, kuten anastus, ryöstö tai kavallus, 2 artiklan a alakohdan kattamiseksi. Jäsenvaltiot käyttävät käsitteitä ”väärän maksuvälineen valmistaminen”, ”maksuvälineen väärentäminen” ja ”maksuvälineen muuntaminen” kattaakseen 2 artiklan b alakohdassa tarkoitetun väärän maksuvälineen valmistamisen tai maksuvälineen väärentämisen. Useimmat jäsenvaltiot rajaavat maksuvälinepetosten rangaistavuuden 1 artiklassa lueteltuihin maksuvälineisiin. Italia on ainoa maa, jonka kansallisessa lainsäädännössä säädetään maksumääräyksiin liittyvien petosten rangaistavuudesta. Tätä maksuvälinettä ei mainita 1 artiklan luettelossa. Italia, Ranska, Ruotsi, Saksa ja Yhdistynyt kuningaskunta tekevät kansallisissa säännöksissään selvän eron maksuvälineen väärentämisen ja muuntamisen välillä. Espanjan rikoslainsäädännössä ei säädetä maksuvälineiden muuntamisesta petostarkoituksessa määrättävistä seuraamuksista, sillä ainoastaan maksuvälineiden väärentäminen katsotaan rangaistavaksi teoksi.

Viisi jäsenvaltiota (Italia, Ranska, Ruotsi, Saksa ja Yhdistynyt kuningaskunta) on antanut säännöksiä puitepäätöksen 2 artiklan c alakohdan määritelmän mukaisen maksuvälineen vastaanottamisen, hankkimisen, kuljettamisen, myymisen, siirtämisen toiselle henkilölle tai hallussapidon rangaistavuudesta.

Väärän tai väärennetyn taikka anastetun tai muuten laittomasti haltuunotetun maksuvälineen hankkiminen, myyminen tai siirtäminen toiselle henkilölle on Saksan rikoslain nojalla rangaistavaa jo nyt, ja tällaisen välineen kuljetus ja hallussapito kuuluvat Saksan rikoslain yleissäännösten soveltamisalaan. Maksuväline on voitu hankkia rikoksen tuloksena, jolloin rikoksen tekijä voidaan panna syytteeseen hankkimisesta (rikoslain 151 §:n 5 momentti, 146 §:n 1 momentin 2 alamomentti sekä 152 a §:n 1 momentin 2 alamomentti), väärennyksestä (rikoslain 151 §:n 5 momentti, 146 §:n 1 momentin 1 alamomentti, 152 a §:n 1 momentin 1 alamomentti, 267 §:n 1 momentti, 269 §:n 1 momentti ja 270 §), anastuksesta tai kavalluksesta (rikoslain 242 ja 246 §), varastetun omaisuuden kätkemisestä (rikoslain 259 §) tai rahanpesusta (rikoslain 261 §). Jos tekijä toisaalta pyrkii käyttämään maksuvälinettä, hänet voidaan panna syytteeseen Saksan rikoslain 263 §:n nojalla. Maksuvälineiden liikkeeseenlaskun yritys puolestaan on rangaistavaa rikoslain 147 §:n nojalla. Jos tekijä väittää, että päärikoksen teki tai aikoi tehdä kolmas osapuoli, tekijä voidaan panna syytteeseen rikoskumppanuudesta (rikoslain 25 §:n 2 momentin nojalla) taikka avunannosta ja yllytyksestä (27 §:n 1 momentin nojalla). Väärien tai väärennettyjen eurosekkien, luottokorttien ja eurosekkikorttien kuljettaminen tai hallussapito kuuluu myyntiin tarjoamista koskevien Saksan rikoslain säännösten soveltamisalaan (152 a §:n 1 momentin 2 alamomentti). Oikeuskäytännön mukaan tällä tarkoitetaan myös esineen asettamista selkeästi myyntiin. Rikoksen oikeudellista määritelmää voidaan joissakin tapauksissa muuttaa oikeudenkäynnin kuluessa.

Saksan lainsäädännössä maksuvälineen kuljetus on määritelty avunannoksi puitepäätöksen 2 artiklan c alakohdassa tarkoitettuihin tekoihin, mikä vaikuttaa määrättävien seuraamusten tasoon. Muut jäsenvaltiot saattavat 2 artiklan c alakohdan osaksi kansallista lainsäädäntöään yleisemmällä tasolla tai niissä on jo voimassa rikoslainsäädäntöä, jossa kyseiset rangaistavat teot määritellään yleisemmällä tasolla (esimerkiksi Espanja). Ruotsi on määritellyt nämä teot avunannoksi poiskuljetukseen tai siirtämiseen.

Irlannin, Italian, Ranskan, Ruotsin ja Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä anastetun tai väärennetyn maksuvälineen erikseen määritelty hallussapito petostarkoituksessa katsotaan rikolliseksi toiminnaksi. Useimmissa jäsenvaltioissa²¹ tehdään selvä ero 'hankkimisen' ja 'hallussapidon' välillä. Irlannissa, Ranskassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa on otettu käyttöön laajempi käsite, joka kattaa 'hankinnan' ja 'hallussapidon'. Espanja ei määrittele 'hallussapitoa' 2 artiklan c alakohdassa tarkoitetuksi rikolliseksi toiminnaksi.

Useimmat jäsenvaltiot ovat säätäneet rangaistavaksi myös muiden väärin maksuvälineiden kuin käteisrahan käytön petostarkoituksessa, toisinaan 2 artiklan d alakohdassa kuvailtua laajemmassa merkityksessä. Käyttö petostarkoituksessa eli käyttö, jonka tarkoituksena on aiheuttaa vahinkoa erehdyttämällä, on joissakin jäsenvaltioissa rangaistava teko petoksia koskevien yleissäännösten ja niihin liittyvien lisäsäännösten nojalla: Ranskassa (*escroquerie*), Espanjassa (*estafa*), Saksassa (*betrug*) ja Italiassa (*truffa*). Italiassa säädetään erikseen myös luottokorttien käytöstä petostarkoituksessa. Suomen rikoslainsäädännössä väärin maksuvälineiden käyttö petostarkoituksessa ymmärretään laajana käsitteenä.²²

Ruotsin rikoslainsäädännön säännökset eivät kata 2 artiklan d alakohdassa tarkoitettua käyttöä petostarkoituksessa.

Eräät jäsenvaltiot katsovat yleisesti muotoiltujen säännösten tai yleisten määritelmien, termien tai käsitteiden käytön perusteella, että niiden lainsäädäntö puitepäättöksen mukainen. Yhdessä edellä olevista arviointiperusteista määrätään, että yleinen oikeudellinen kehys (kuten jo sovellettavat aiheelliset toimenpiteet) voi riittää, jos puitepäättöksen kokonaisvaltainen soveltaminen varmistetaan riittävän selkeästi ja yksiselitteisesti. Jäsenvaltiot, jotka ovat nimenomaisesti sisällyttäneet rikoslakiinsa toiminnan, joka on puitepäättöksen 2 artiklan mukaisesti katsottava rangaistavaksi, ovat epäilemättä varmistaneet puitepäättöksen selkeän ja yksiselitteisen soveltamisen.

Useimmat jäsenvaltiot ovat saattaneet tai saattavat lähiaikoina 2 artiklan osaksi kansallista rikoslainsäädäntöään, kuten taulukko 2 osoittaa.

2.2.3. *Atk-rikokset (3 artikla): taulukko 3*

Espanja, Irlanti, Italia, Ranska, Saksa, Suomi ja Yhdistynyt kuningaskunta ovat ilmoittaneet komissiolle, että 3 artiklassa tarkoitettut atk-rikokset ovat niiden kansallisen rikoslainsäädännön nojalla rangaistavia. Jäsenvaltiot ovat panneet 3 artiklan täytäntöön joko muuttamalla rikoslainsäädäntöään (Irlanti, Ranska ja Suomi) tai laajentamalla petoksen määritelmää (Espanja ja Saksa) siten, että siihen sisällytetään luvaton puuttuminen tietokoneohjelman tai -järjestelmän toimintaan taikka sähköisten tietojen syöttäminen, muuttaminen, pyyhkiminen tai poistaminen.

²¹ Alankomaat sisällyttää tämän toiminnan (sekä hankkimisen että hallussapidon) lainsäädäntöönsä (226 §:n 2 momentti); kyseinen lakiehdotus on jo annettu.

²² Kyseinen teko on rangaistava rikoslain 37 luvun 8 §:n 1 momentin 1 alamomentin nojalla. Lain perusteluissa todetaan, että säännöksen soveltamisessa on periaatteessa yhdentekevää, miten maksuväline on joutunut käyttäjän haltuun. Keskeistä on maksuvälineen käyttäminen ilman sen laillisen haltijan lupaa taikka muutoin ilman laillista oikeutta, jolloin laillista haltijaa ei mahdollisesti ole edes olemassa. Tällainen on tilanne esimerkiksi, jos maksuväline on väärä. Säännös soveltuu siten sekä varastetun että väärän tai väärennetyn maksuvälineen käyttämiseen.

Ruotsin rikoslainsäädännössä ei säädetä erikseen 3 artiklassa tarkoitetun toiminnan rangaistavuudesta.

2.2.4. *Erityisiin sovellettuihin laitteisiin liittyvät rikokset (4 artikla): taulukko 3*

Espanjan, Italian, Ranskan, Saksan, Suomen ja Yhdistyneen kuningaskunnan rikoslainsäädäntö kattaa kaikki 4 artiklassa tarkoitetut rikokset. Eräät jäsenvaltiot, esimerkiksi Irlanti, ovat sisällyttäneet lainsäädäntöönsä yleisluontoisempia käsitteitä, kun taas toiset (esimerkiksi Espanja) käyttävät lainsäädännössään hyvin laajaa ja yleistä sanamuotoa noudattaakseen kyseistä artiklaa.

Eräät jäsenvaltiot (Italia, Ranska ja Suomi) ovat lisänneet lainsäädäntöönsä erillisiä viittauksia 2 artiklan b alakohdassa kuvailtujen rikosten tekemiseen tarkoitettuihin tietokoneohjelmiin noudattaakseen 4 artiklaa.

Ranska on muuttanut rikoslakiaan 4 artiklan mukaisesti. Espanjan ja Saksan²³ nykyinen lainsäädäntö näyttää täyttävän 4 artiklan vaatimukset. Alankomaat on antanut säädösluonnoksen, jonka voimaantulon jälkeen myös se noudattaa 4 artiklaa. Irlannin ja Ruotsin lainsäädännössä ei ole 4 artiklan noudattamiseksi annettuja erityissäännöksiä.

2.2.5. *Rangaistukset (6 artikla): taulukko 4*

Useimmat jäsenvaltiot ovat täyttäneet²⁴ 6 artiklassa säädetyn velvoitteen, jonka mukaan 2–4 artiklassa tarkoitettujen tekojen on oltava rangaistavissa tehokkain, oikeasuhteisin ja varoittavin rikosoikeudellisin rangaistuksin, mukaan lukien, ainakin vakavissa tapauksissa vapausrangaistukset, jotka voivat johtaa rikoksen johdosta tapahtuvaan luovuttamiseen.

Useimmat jäsenvaltiot (lukuun ottamatta Espanjaa, joka ei ole säätänyt maksuvälineiden muuntamisen rangaistavuudesta) ovat säätäneet 2, 3 ja 4 artiklan osalta vankeusrangaistuksista (ks. taulukko 4). Irlanti, Italia, Ranska, Ruotsi ja Saksa ovat antaneet lainsäädäntöä, joka mahdollistaa luovuttamisen 2, 3 ja 4 artiklassa tarkoitettujen rikosten johdosta. Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä ei säädetä 4 artiklassa tarkoitettujen rikosten johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta.

Kuten taulukosta 4 ilmenee, keinoissa, joita jäsenvaltiot käyttävät pannakseen rangaistuksia koskevan 6 artiklan täytäntöön, on melkoisia eroja.

Kahdeksan jäsenvaltiota säätää 2 artiklassa tarkoitetusta toiminnasta määrättävistä enimmäisvankeusrangaistuksista: Ranskassa väärennyksestä, kätkemisestä ja käytöstä petostarkoituksessa voidaan määrätä enintään seitsemän vuotta vankeutta; Italiassa kätkemisestä voidaan määrätä enintään kahdeksan vuotta vankeutta; Saksassa väärin maksuvälineiden kätkemisestä ja käytöstä petostarkoituksessa voidaan määrätä enintään kymmenen vuoden vankeusrangaistus; Irlannissa väärin maksuvälineiden anastamisesta, kätkemisestä, väärentämisestä ja käytöstä voidaan määrätä enintään kymmenen vuotta vankeutta; Alankomaissa

²³ Espanjan rikoslaki (400 §) kattaa näiden välineiden valmistamisen ja hallussapidon. Rikoslaisissa ei ole erillistä mainintaa kyseisten välineiden kätkemisestä, myynnistä, siirrosta toiselle henkilölle eikä hallussapidosta.

²⁴ Huom. Eräiden jäsenvaltioiden, esimerkiksi Alankomaiden, lainsäädäntömenettely on vielä osittain kesken.

enimmäisvankeusrangaistus on 7 vuotta; Espanjassa väärennyksestä määrättävän vankeusrangaistuksen pituus vaihtelee vähintään 8 vuodesta enintään 12 vuoteen; Ruotsissa maksuvälineiden törkeästä anastamisesta, väärentämisestä ja kätkemisestä voidaan määrätä kuusi vuotta vankeutta edellyttäen, että rikos on vakava. Yhdistyneessä kuningaskunnassa väärentämisestä ja käsittelystä määrättävä enimmäisvankeusrangaistus on kymmenen vuotta.

Eräät jäsenvaltiot säätävät vankeusrangaistuksista ja toiset yhdistävät näihin mahdollisuuden määrätä sakkorangaistuksia.

Ranskan lainsäädännössä säädetään vankeusrangaistuksesta ja sen lisäksi määrättävästä sakosta; Alankomaiden, Irlannin, Italian ja Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaisesti tekijöillä on mahdollisuus valita joko vankeus- tai sakkorangaistus tai näiden yhdistelmä. Saksassa ja Suomessa voidaan valita joko vankeus- tai sakkorangaistus. Sakkojen määrä voi vaihdella määräämättömästä (Irlanti) 750 000 euroon (Ranska) 2 artiklan b, c ja d alakohdassa mainituissa tapauksissa. Sakot voidaan myös suhteuttaa tuomitun henkilön erityistilanteeseen (esimerkiksi Espanjassa). Perinteinen *kiinteään määrään perustuva rahasakkojärjestelmä* on korvattu monissa maissa *päiväsakkojärjestelmällä*. *Rahasakkojärjestelmässä* tuomioistuin määrää rangaistuksena tietyn rahamäärän maksamisen. *Päiväsakkojärjestelmässä* on kaksi vaihtetta: ensiksi tuomioistuin päättää, kuinka monta vuorokautta rikoksesta määrättäisiin vankeusrangaistuksena (ottamatta huomioon tuomitun henkilön tilannetta). Toiseksi tuomioistuin asettaa tietyn päiväkohtaisen rahamäärän, joka riippuu rikoksen tekijän päivittäisistä tuloista (ja/tai muista saatavilla olevista tulonhankintakeinoista). Vaikka eräät maat (kuten Alankomaat, Belgia, Italia ja Yhdistynyt kuningaskunta) käyttävät edelleen perinteistä *rahasakkojärjestelmää*, *päiväsakkojärjestelmä* on valtaamassa alaa useimmissa jäsenvaltioissa. Muutamassa maassa (kuten Kreikassa, Ranskassa ja Suomessa) näitä kahta järjestelmää käytetään rinnakkain, vaikka niitä sovelletaan toisinaan erityyppisiin rikoksiin. *Rahasakkojärjestelmässä* sakon vähimmäismäärä alkaa joissakin maissa niinkin alhaalta kuin 10 eurosta (kuten Belgiassa, Italiassa, Ranskassa ja Suomessa) tai suhteellisen korkealta: 720 eurosta (Yhdistyneessä kuningaskunnassa). Vastaavia eroja on nähtävissä sakkojen enimmäismäärissä, jotka vaihtelevat melko alhaisesta 115 eurosta (Suomi) erittäin korkeaan: 750 000 euroon (Ranska). *Päiväsakkojärjestelmässä* vähimmäisrangaistus on useimmiten 5 päiväsakkoa tai jopa vähemmän, Ruotsia lukuun ottamatta (30 päivää), ja enimmäisrangaistus vaihtelee 4–5 kuukaudesta (Ruotsi ja Suomi) yhteen (Ranska ja Saksa) tai kahteen vuoteen (Espanja ja Kreikka).

Jotkin jäsenvaltiot (Espanja, Ruotsi ja Suomi) jakavat 2 artiklassa tarkoitetut rikokset lieviin ja vakaviin. Espanjan lainsäädännössä ei säädetä maksuvälineiden muuntamisen rangaistavuudesta eikä siitä tämän vuoksi voida määrätä seuraamuksia. Esimerkiksi Ruotsissa säädetään mahdollisuudesta määrätä lievempiä seuraamuksia, jos on kyse 'lievästä anastuksesta, väärennyksestä, petoksesta ja kätkemisestä'. Useimmissa jäsenvaltioissa määrätään myös 4 artiklassa mainituista teoista lievempiä seuraamuksia kuin 2 ja 3 artiklassa tarkoitetuista teoista. Puitepäättöksen 3 artiklassa mainituista teoista määrätään myös lievempiä seuraamuksia kuin 2 artiklassa mainituista teoista.

Kysymykseen siitä, ovatko jäsenvaltioissa määrättävät rikosoikeudelliset seuraamukset riittävän varoittavia, voidaan antaa alustavasti myönteinen vastaus,

sillä lähes kaikki jäsenvaltiot ovat säätäneet vankeusrangaistuksesta 2 artiklassa tarkoitettujen tekojen osalta. Rikollisen teon paljastumisen todennäköisyys, syytetoimien laatu (pakollinen tai harkinnanvarainen syyttäminen) ja kunkin jäsenvaltion oikeuslaitoksen rangaistuskäytäntö vaikuttavat epäilemättä siihen, katsotaanko seuraamukset riittävän varoittaviksi ja tehokkaiksi.

Kaikilla niillä jäsenvaltioilla, jotka ovat säätäneet 2, 3 ja 4 artiklassa tarkoitettujen tekojen rangaistavuudesta, on rikoslainsäädännössään 5 artiklassa tarkoitettua osallisuutta, yllytystä tai yritystä koskevia yleissäännöksiä.

Valmistelutoimet näyttävät olevan yleisesti rangaistavia vain Ruotsissa, sillä kaikki muut jäsenvaltiot katsovat valmistelun rangaistavaksi vain määrättyjen rikosten yhteydessä. *Yritykseksi* jääneet teot ovat vakavien rikosten tapauksessa yleisesti rangaistavia kaikissa jäsenvaltioissa; myös *rikkomuksen* yritys on useimmissa jäsenvaltioissa yleisesti rangaistava teko, tosin joissakin jäsenvaltioissa vain, jos siitä säädetään erikseen. Lievän rikoksen (*"contravention"*) yritys on Belgiassa erityislainsäädännön nojalla rangaistava teko. Vain Ranskassa määrätään yrityksestä sama *rangaistus* kuin toteutetusta rikoksesta. Muut jäsenvaltiot säätävät rangaistuksen lieventämisestä, joka voi olla joko pakollista (Alankomaat, Italia ja Suomi) tai perustua tuomioistuimen harkintavaltaan (Saksa ja Yhdistynyt kuningaskunta). *Yhdennetty osallistumismalli* on käytössä vain Italiassa. Muut maat, jotka noudattavat *tekijän ja avunannon eriyttämiseen perustuvaa mallia*, voidaan jakaa kahteen ryhmään: toinen ryhmä pitää tekijöitä ja avunantajia yhteisvastuullisina ja sallii näiden erilaisen kohtelun vain rangaistusten osalta (Italia, Ranska, Suomi ja Yhdistynyt kuningaskunta) ja toinen ryhmä säätää lievennetyistä rangaistuksista ainakin rikoskumppaneiden osalta; lievennys on joissakin maissa pakollista (Belgia, Espanja ja Saksa) ja perustuu toisissa tuomioistuimen harkintavaltaan (Ruotsi).

Monet jäsenvaltiot viittaavat muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvien petosten ja väärennysten torjuntaa koskevissa kansallisissa säännöksissään lainsäädäntönsä osallisuutta, yllytystä ja yritystä koskeviin yleissäännöksiin. Eräissä jäsenvaltioissa on annettu yleissäännöksiä, joita sovelletaan (ilman eri toimenpiteitä) väärennysrikoksiin (esimerkiksi Espanjassa, Irlannissa, Italiassa, Suomessa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa).

2.2.6. *Toimivalta (9 artikla): taulukko 5*

Useimmat jäsenvaltiot näyttävät noudattavan 9 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan velvoitteita.

Italia noudattaa 9 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädettyjä velvoitteita ja muutamien poikkeuksin myös b alakohdan velvoitteita; Italian lainsäädännön mukaisesti Italian kansalainen, joka on tehnyt toisen maan alueella rikoksen, josta määrätään Italian lainsäädännön nojalla vähintään kolmen vuoden vankeusrangaistus, on tuomittava Italian lainsäädännön mukaisesti, jos hän on Italian alueella; sellaisten rikosten osalta, joista määrätään alle kolmen vuoden vapausrangaistus, rikosentekijää on rankaistava oikeusministeriön pyynnöstä tai rikoksen uhrin tekemän hakemuksen tai kantelun perusteella. Ruotsi ja Suomi ovat ilmoittaneet, ettei niiden lainsäädäntö noudata 9 artiklan 1 kohdan c alakohtaa, eikä myöskään Espanjan lainsäädännössä ole kyseistä alakohtaa kattavia säännöksiä. Komissiolle lähetetyn Saksan lainsäädännön perusteella puitepäättöksen 9 artiklan vaatimukset katetaan pääosin

rikoslain 3 §:llä ja sitä seuraavilla pykälillä. Jos rikokset eivät kuulu rikoslain 6 §:n 7 momentin (kansainvälisesti suojattujen oikeudellisten etujen vastaiset teot) soveltamisalaan, puitepäättöksen 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan toimivaltasäännöksiä ei sovelleta (2 ja 3 kohdan mukainen päätös). Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön yleisperiaatteiden mukaisesti Yhdistyneen kuningaskunnan alueella kokonaan tai osittain tehdyt rikokset kuuluvat tuomioistuinten toimivaltaan. Englannissa ja Walesissa on annettu erityisiä lainmääräyksiä vuoden 1993 *Criminal Justice Actin* 1 §:ssä luetelluista petos- ja väärennyksrikoksista. Kyseiset rikokset kuuluvat Englannin ja Walesin tuomioistuinten toimivaltaan, jos 'relevant event' eli kyseinen tapaus (sellaisena kuin se on määriteltynä vuoden 1993 *Criminal Justice Actin* 2 §:ssä) sattuu Englannin tai Walesin alueella. Vuoden 1996 *Criminal Justice (Northern Ireland) Orderin* 38–41 §:ssä annetaan samankaltaisia Pohjois-Irlantia koskevia säännöksiä. Skotlannissa ei ole vastaavaa lainmääräystä. Skotlannin *common law* – järjestelmän mukaan tuomioistuimilla on kuitenkin toimivalta, jos rikoksen keskeiset tunnusmerkit tai rikosta täydentävien tekijöiden tunnusmerkit tapahtuvat Skotlannissa. Yhdistynyt kuningaskunta ei ole kieltänyt kansalaistensa luovuttamista eikä siellä yleensä sovelleta kansalaisuuteen perustuvia toimivaltasääntöjä. Tällaisten rikosten osalta ei ole annettu kansalaisuuteen perustuvia toimivaltasääntöjä. Yhdistyneessä kuningaskunnassa ei sovelleta myöskään 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua toimivaltaa. Yhdistynyt kuningaskunta on ilmoittanut tästä 9 artiklan 3 kohdan mukaisesti neuvoston pääsihteeristölle.

2.2.7. Oikeushenkilöiden vastuu ja oikeushenkilöihin kohdistettavat seuraamukset (7 ja 8 artikla): taulukko 6

Puitepäättöksen 7 ja 8 artiklassa käytetään (niiden kattamia rikoksia lukuun ottamatta) samaa sanamuotoa kuin 19 päivänä kesäkuuta 1997 tehdyn Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevan yleissopimuksen toisen pöytäkirjan²⁵ 3 ja 4 artiklassa. Itävalta vetosi toisen pöytäkirjan 18 artiklan 2 kohdan mukaisesti saamaansa mahdollisuuteen, jonka mukaan pöytäkirjan 3 ja 4 artikla alkavat velvoittaa sitä vasta viiden vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymispäivästä, vahvistaessaan ilmoituksensa²⁶, jonka mukaan se aikoo täyttää myös puitepäättöksen 8 ja 9 artiklaan perustuvat velvollisuutensa samalla viiden vuoden viipeellä. Irlannin lainsäädäntö, joka on annettu nimenomaan 7 ja 8 artiklan noudattamiseksi, ei ole vielä tullut voimaan. Espanja laatii parhaillaan lainsäädäntöä pannakseen 7 artiklan kaikilta osin täytäntöön. Oikeushenkilöiden vastuuta koskeva Italian lainsäädäntö²⁷ ei sisällä puitepäättöksen 2 artiklan b, c ja d alakohdassa eikä 3 ja 4 artiklassa tarkoitettuja tekoja koskevia säännöksiä. Kuusi jäsenvaltiota (Alankomaat, Irlanti, Ranska, Ruotsi, Saksa ja Suomi) ovat antaneet lainsäädäntöä, jolla varmistetaan, että oikeushenkilöt voidaan saattaa vastuuseen 2–4 artiklassa tarkoitetuista rikoksista, jotka on oikeushenkilön hyväksi tehnyt oikeushenkilössä johtavassa asemassa oleva henkilö. Nämä jäsenvaltiot ovat myös säätäneet mahdollisuudesta saattaa oikeushenkilö vastuuseen myös silloin, kun sen johdon harjoittama ohjaus ja valvonta on ollut puutteellista, minkä vuoksi 2–4 artiklassa mainittu rikos on ollut mahdollinen.

²⁵ EYVL C 221, 19.7.1997, s. 11.

²⁶ EYVL L 140, 14.6.2000, s. 3.

²⁷ 8.6.2001 annetussa asetuksessa nro 231 säädetään oikeushenkilöiden vastuusta vain seuraavien rikosten osalta: petokset, jos ne kohdistuvat valtioön, korruptio ja rahanväärennys.

Yhdistyneessä kuningaskunnassa voimassa oleva oikeushenkilöitä koskeva yleissäännös on annettu vuoden 1978 *Interpretation Actin* nojalla; kyseisessä säädöksessä (*Schedule 1*) säädetään, että ellei toisin ilmoiteta, säädöksessä käytetyn sanan 'person' on katsottava kattavan 'body of persons, corporate or incorporate'. Tätä säännöstä sovelletaan Englantiin, Walesiin ja Skotlantiin sekä Pohjois-Irlantiin sovellettavaan Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntöön (vuoden 1954 *Interpretation (Northern Ireland) Actin* 37 §:ssä säädetään vastaavasta Pohjois-Irlannin lainsäädäntöön sisällytettävästä säännöksestä). Koska muistiossa mainituissa säädöksissä ei säädetä poikkeuksista tähän säännökseen, oikeushenkilöt voidaan asettaa syytteeseen näistä rikoksista. Petosten kaltaisten rikosten osalta oikeushenkilön saattaminen vastuuseen riippuu kuitenkin siitä, voidaanko rikoksen tehneestä organisaatiosta löytää riittäviä valtuuksia käyttävä henkilö, joka täyttää syytteeseenpanon edellytykset. Muistioissa mainituissa säädöksissä säädetään rikoksiin syyllistyneille henkilöille ('persons') määrättävistä rangaistuksista, mikä tarkoittaa, että rangaistukset koskevat sekä oikeushenkilöitä että luonnollisia henkilöitä. Oikeushenkilöiden tapauksessa sovelias rangaistus on sakko, joka voidaan määrätä kaikista mainituista rikoksista. Vuoden 1986 *Company Directors Disqualification Actin* nojalla Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimet voivat antaa esteellisyyismääräyksen, jos henkilö tuomitaan yritykseen liittyvästä rikoksesta, josta voidaan nostaa syyte tuomioistuimessa; määräys estää kyseistä henkilöä toimimasta yritysjohtajana tai pesäinhoitajana tai osallistumasta yrityksen hallinnointiin jne.

Kahdeksan jäsenvaltiota (Alankomaat, Irlanti, Italia, Ranska, Ruotsi, Saksa, Suomi ja Yhdistynyt kuningaskunta) on säätänyt mahdollisuudesta määrätä hallinnollisia tai rikosoikeudellisia sakkoja ja (toisinaan) muita toimenpiteitä, jotka vaihtelevat yhtiön purkamisesta hallinnollisiin ja kauppaoikeudellisiin seuraamuksiin. Taulukossa 6 esitellään eri hallinnolliset, siviili- ja rikosoikeudelliset seuraamukset ja toimenpiteet.

Myös Ranska on säätänyt rikosoikeudellisesta sakosta, rikosoikeudellisista toimenpiteistä, kuten mahdollisesta oikeudellisesta valvonnasta vähintään viiden vuoden ajan, ja rikosoikeudellisesta menettämisseuraamuksesta. Suomessa voidaan määrätä yhteisösakko ja erilaisia hallinnollisia toimenpiteitä. Saksan järjestelmä koostuu hallinnollisista seuraamuksista, joihin voidaan yhdistää esimerkiksi kauppaoikeudellisia seuraamuksia, vakavissa tapauksissa esimerkiksi yhtiön purkaminen. Italian rikoslainsäädännössä säädetään sakoista ja erityistoimenpiteistä, kuten sulkemisesta julkisten etujen ulkopuolelle. Alankomaissa voidaan määrätä rikosoikeudellisia sakkoja, joiden enimmäismäärä on 454 545 euroa, tai erityistoimenpiteitä, kuten laittomasti hankittujen etuuksien menettäminen. Ruotsissa on mahdollista langettaa korkeintaan 3 miljoonan Ruotsin kruunun (noin 319 829,42 euron) sakko. Edellä mainitut jäsenvaltiot näyttävät noudattavan 8 artiklaa, joka jättää jäsenvaltioiden harkintavaltaan päättää sakkojen ohella mahdollisesti määrättävistä erityistoimenpiteistä. Taulukon 6 mukaan nämä jäsenvaltiot ovat toteuttaneet tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 7 artiklan 2 kohdan nojalla vastuuseen saatetulle oikeushenkilölle voidaan määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia tai toimenpiteitä.

3. PÄÄTELMÄT

3.1. Yleistä

Direktiivien tavoin puitepäätökset on pantava täytäntöön säädetyssä määräajassa. Puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät kansalliset säännökset olisi näin ollen pitänyt jo antaa ja niiden olisi pitänyt jo tulla voimaan.

Eräät jäsenvaltiot eivät ole toimittaneet määräajassa komissiolle kaikkia niitä säännöksiä, joilla ne ovat saattaneet puitepäätöksessä säädetyt velvoitteet osaksi kansallista lainsäädäntöään. Arviointi ja siihen perustuvat päätelmät perustuvat tämän vuoksi paikoitellen puutteellisiin tietoihin.

Viisi jäsenvaltiota (Irlanti, Italia, Ranska, Saksa ja Yhdistynyt kuningaskunta) on noudattanut 14 artiklan 1 kohdassa säädettyä määräaika eli toteuttanut kaikki puitepäätöksen täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet 2. kesäkuuta 2003 mennessä. Suomi toteutti puitepäätöksen saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöään koskevat toimenpiteet määräajan päätyttyä.

Belgia on ilmoittanut, että sen kansallinen lainsäädäntö on jo nyt puitepäätöksen säännösten mukainen eikä täytäntöönpanotoimenpiteitä sen vuoksi tarvita, antamatta kuitenkaan lisäselvityksiä asian kannalta merkityksellisestä lainsäädännöstä. Itävalta ja Kreikka ovat ilmoittaneet komissiolle valmistelevansa parhaillaan kansallista lainsäädäntöään. Itävalta on vakuuttanut antavansa kyseiset säännökset vuoden 2003 loppuun mennessä. Kreikan komissiolle antaman ilmoituksen mukaan erityisen lainvalmistelukomitean oli määrä saada työnsä päätökseen heinäkuun puolivälissä 2003. Luxemburg lähetti komissiolle heinäkuussa 2003 epävirallisen viestin, jonka mukaan sen kansallinen lainsäädäntö hyväksyttäisiin lokakuussa 2003, mutta ei toistaiseksi ole toimittanut komissiolle asiasta virallista ilmoitusta. Alankomaan toteuttamat toimenpiteet eivät ole vielä tulleet voimaan. Portugali ja Tanska eivät ole vastanneet komission tiedusteluihin.

Puitepäätöksen 11 artiklan 2 kohdan täytäntöönpanoa olisi parannettava ensiksikin toimittamalla yhdenmukaisella tavalla ja määräajassa neuvoston ja komission pääsihteeristölle säännökset, jotka on annettu puitepäätöksessä säädettyjen velvoitteiden saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä.

3.2. Erityistä

2 artikla

Kaksi jäsenvaltiota ei ilmeisesti ole vielä toteuttanut kaikkia toimenpiteitä puitepäätöksen panemiseksi kokonaisuudessaan täytäntöön. Espanjan rikoslainsäädännössä ei säädetä maksuvälineiden muuntamisesta petostarkoituksessa määrättävistä rangaistuksista. Ruotsi ei ole pannut täytäntöön 2 artiklan d alakohtaa, sillä sen rikoslainsäädännössä ei säädetä rangaistavaksi anastetun tai muuten laittomasti haltuunotetun eikä väärän tai väärennetyn maksuvälineen käyttöä petostarkoituksessa.

Tällä hetkellä seitsemän jäsenvaltion (Alankomaat, Irlanti, Italia, Ranska, Saksa, Suomi ja Yhdistynyt kuningaskunta) lainsäädäntö on yhdenmukainen 2 artiklan kanssa. Vain Suomi ja Ranska ovat antaneet uutta lainsäädäntöä nimenomaan

puitepäättöksen noudattamiseksi. Suomen rikoslainsäädännössä väärrien maksuvälineiden liikkeeseenlasku petostarkoituksessa ymmärretään laajana käsitteenä. Ranska on valmistellut erityislainsäädäntöä pannakseen kyseiset säännökset täytäntöön.

3 artikla

Alankomaat, Espanja, Irlanti, Italia, Ranska, Saksa, Suomi ja Yhdistynyt kuningaskunta ovat sisällyttäneet rikoslainsäädäntöönsä teot, jotka olisi katsottava puitepäättöksen 3 artiklan mukaisesti rangaistaviksi. Ruotsin rikoslainsäädännössä ei sen sijaan ole säännöksiä, joiden nojalla 3 artiklassa tarkoitetut teot katsottaisiin rangaistaviksi.

4 artikla

Useimmat komissiolle tietoja toimittaneet jäsenvaltiot noudattavat suoraan tai (useimmiten) välillisesti 4 artiklaa. Ruotsi ei näytä saattaneen 4 artiklan velvoitteita osaksi kansallista lainsäädäntöään. Alankomaat valmistelee erillistä toimenpidettä tämän artiklan noudattamiseksi.

5 artikla

Kaikilla niillä jäsenvaltioilla, jotka ovat vastanneet komissiolle, on, sikäli kuin ne ovat säätäneet 2, 3 ja 4 artiklassa tarkoitetut teot rangaistaviksi, rikoslainsäädännössään yleissäännöksiä 5 artiklassa tarkoitetusta osallisuudesta, yllytyksestä tai yrityksestä.

Monet jäsenvaltiot viittaavat muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvien petosten ja väärennysten torjuntaa koskevissa kansallisissa säännöksissään osallisuutta, yllytystä ja yritystä koskeviin rikoslain yleissäännöksiin. Eräissä jäsenvaltioissa on voimassa yleissäännöksiä, joita sovelletaan (ilman eri toimenpiteitä) väärennysrikoksiin (esimerkiksi Espanjassa, Irlannissa, Italiassa, Suomessa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa). Ranskan lainsäädännössä yritysolettamus mainitaan yleissäännöksissä ja myös pykälässä, joka koskee erityisrikoksesta määrättäviä erityisseuraamuksia.

6 artikla

Rangaistuksia koskevan 6 artiklan täytäntöönpanossa on suuria eroja.

Lähes kaikki ne jäsenvaltiot, jotka ovat vastanneet komissiolle, ovat täyttäneet tai täyttävät asiaa koskevan lainsäädäntönsä voimaantulon myötä 6 artiklassa säädetyn velvoitteen, jonka mukaan 2–4 artiklassa tarkoitetusta rahan valmistuksesta tai muuntamisesta rikostarkoituksessa on langetettava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia rikosoikeudellisia rangaistuksia. Koska Ruotsin rikoslainsäädännössä ei säädetä anastetun tai muuten laittomasti haltuunotetun eikä väärän tai väärennetyn maksuvälineen petostarkoituksessa tapahtuvan käytön rangaistavuudesta ja koska Espanjan lainsäädännössä ei säädetä rahan muuntamisen rangaistavuudesta, näistä rikoksista ei voida määrätä seuraamuksia eikä niiden perusteella ole mahdollista luovuttaa henkilöitä toiseen maahan.

Kysymykseen siitä, ovatko jäsenvaltioiden määräämät rikosoikeudelliset seuraamukset riittävän varoittavia, voidaan antaa alustava myönteinen vastaus, sillä

kaikki komissiolle tietoja toimittaneet jäsenvaltiot ovat säätäneet 2 artiklassa tarkoitetuista teoista (enimmäis)vankeusrangaistuksen. Rikollisen teon paljastamisen todennäköisyys, syytetoimien laatu (pakollinen tai harkinnanvarainen syyttäminen) ja kunkin jäsenvaltion oikeuslaitoksen rangaistuskäytäntö vaikuttavat epäilemättä siihen, katsotaanko seuraamukset riittävän varoittaviksi ja tehokkaiksi.

Useimmissa jäsenvaltioissa on jo nyt tai lainsäädäntömenettelyn loppuun saattamisen jälkeen voimassa lainsäädäntöä, joka mahdollistaa henkilön luovuttamisen 2–4 artiklassa tarkoitettujen rikosten johdosta.

Kun jäsenvaltio on määritellyt jonkin toiminnan lieväksi rikokseksi, josta määrätään lievempi rangaistus, luovuttaminen ei ole aina mahdollista. Tätä voidaan kuitenkin perustella sillä, että seuraamusten on oltava oikeasuhteisia.

7 ja 8 artikla

Seitsemän jäsenvaltiota (Alankomaat, Irlanti, Ranska, Ruotsi, Saksa, Suomi ja Yhdistynyt kuningaskunta) on antanut lainsäädäntöä, jolla varmistetaan, että oikeushenkilöt voidaan saattaa vastuuseen 2–4 artiklassa tarkoitetuista rikoksista, jotka on oikeushenkilön hyväksi tehnyt oikeushenkilössä johtavassa asemassa oleva henkilö. Nämä jäsenvaltiot ovat myös säätäneet mahdollisuudesta saattaa oikeushenkilö vastuuseen myös silloin, kun sen johdon harjoittama ohjaus ja valvonta on ollut puutteellista, minkä vuoksi 2–4 artiklassa mainittu rikos on ollut mahdollinen.

Kuusi jäsenvaltiota (Irlanti, Italia, Ranska, Ruotsi, Saksa ja Suomi), joiden asian kannalta merkitykselliset säännökset ovat jo voimassa, on säätänyt mahdollisuudesta määrätä hallinnollisia tai rikosoikeudellisia sakkoja ja toisinaan muita toimenpiteitä, jotka vaihtelevat yhtiön purkamisesta hallinnollisiin ja kauppaoikeudellisiin seuraamuksiin.

Alankomaiden lainsäädäntö ei ole vielä tullut voimaan. Espanja laatii parhaillaan lainsäädäntöä pannakseen 7 artiklan kokonaisuudessaan täytäntöön.

Komission saamien vastausten perusteella näyttää siltä, että monet jäsenvaltiot katsovat nykyisen lainsäädäntönsä täyttävän pääosin jo nyt puitepääöksessä säädetyt velvoitteet. Tämän vuoksi ne katsovat, että niiden on tehtävä vain joitakin selvennyksiä ja lisäyksiä kansalliseen lainsäädäntöönsä. Tämän kertomuksen valmistuessa on pidettävä valitettavana, että jäsenvaltiot, jotka eivät olleet lähettäneet komissiolle lainsäädäntöään tai jotka olivat saattamassa puitepääöstä osaksi kansallista lainsäädäntöä, eivät ole saattaneet näitä toimenpiteitä päätökseen.

Liite I

Muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvien petosten ja väärennysten torjunnasta 28. toukokuuta 2001 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 14 artiklaan perustuva komission kertomus²⁸

Taulukko 1: Jäsenvaltioiden toimittamat säännökset

Itävalta	29.7.2003 päivätty vastaus, lainsäädäntöä ei toimitettu
Belgia	24.6.2003 päivätty vastaus: täytäntöönpanotoimia ei tarvita
Tanska	Ei vastausta
Suomi	4.7.2003
Ranska	13.6.2003
Saksa	12.6.2003
Kreikka	13.6.2003 päivätty vastaus, lainsäädäntöä ei toimitettu
Irlanti	18.7.2003 ja 25.11.2003
Italia	15.9.2003
Luxemburg	9.7.2003
Alankomaat	20.6.2003
Portugali	Ei vastausta
Ruotsi	3.7.2003
Espanja	4.7.2003
Yhdistynyt kuningaskunta	8.7.2003

²⁸

EYVL L 149, 2.6.2001, s. 1.